

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto - \$6.00
Za pol leta - \$3.00
Za New York celo leto - \$7.00
Za inozemstvo celo leto - \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHELSEA 3878

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

TELEFON: CHELSEA 3878

NO. 127. — STEV. 127.

NEW YORK, SATURDAY, MAY 31, 1930. — SOBOTA, 31. MAJA 1930.

VOLUME XXXVIII. — LETNIK XXXVIII.

INDIJA ZAHTEVA OD ANGLIJE DOMINIJSKI STATUS

INDIJSKE TRGOVSKE ZBORNICE SO OBVESTILE PODKRALJA, DA JE KRIZA DOSEGLA VIŠEK

Število mrtvih je naraslo nad sto, število ranjenih pa nad tisoč. — V Rangun se še vedno vrše vroči boji. — Vojno pravo v Solapurju. — Indijci zahtevajo, naj bo pri indijsko-angleški konferenci, ki se bo vršila jeseni, tudi Gandhi navzoč.

BOMBAY, Indija, 30. maja. — Razorganizacija indijske trgovine vsled gibanja za neovisnost, je prisilila federacije indijskih trgovskih zbornic, da so prosile podkralja lorda Irwina, naj takoj obljubi deželi dominijski status.

Zastopniki dvaindvajsetih trgovskih organizacij pravijo, da bi se Indija zadovoljila z dominijsko vlado in ne deželi bi zavladal mir. Angleži se motijo, če mislijo, da bi se izjalovilo gibanje, s katerim je pričel pred dvema mesecema Mahatma Gandhi.

V pismu, ki so ga pisali zastopniki trgovskih zbornic lordu Irwinu, je rečeno:

— Samo dve poti preostajata: bodisi vlada s kruto silo, bodisi sporazum.

Včeraj so se vršili nemiri v Rangun, dočim je bilo drugod še precej mirno. Tekom zadnjih izgrediv je bilo usmrčenih nad sto ljudi, nad tisoč pa težko oziroma lahko ranjenih.

V Rangu so se nemiri zato završili, ker so stavkoki skušali zlomiti štrajk pristaniških delavcev. Delavci štrajkajo za višje plače.

Manjši boji se še vedno nadaljujejo.

Kornitej Narodnega kongresa je sprejel nov načrt za napad proti angleški vladi. V Solapur je poslal sedemindvajset prostovoljcev, navzlic temu, da je tam proglašeno vojno stanje.

Federacija indijskih trgovskih zbornic in industrij zahteva, naj bo na indijsko-angleški konferenci, ki se bo vršila jeseni v Londonu, navzoč tudi Mahatma Gandhi.

Vstaško gibanje se nadaljuje, ne glede na to, da so Angleži Gandhija zaprli.

PROTEST PROTI NEMŠKIM ZVOČNIM FILMOM

PRAGA, Čehoslovaška, 30. maja. Češki narodni šovinizem je našel včeraj močan izraz v zvočnem filmskem svetu. Na splošnem češkem zborovanju lastnikov filmskih hiš so odločno protestirali proti uporabi nemških zvočnih filmov, in neki govornik je zahteval, naj sledi čehoslovaška vzhledu Mussolini-ju ter prepove nemški jezik pri proizvodnji filmov. Sprejeta je bila resolucija, ki je naročena vladi, naj prepove nemške zvočne filme razven v gledališčih, ki so označene posebej kot samonemške. Taka gledališča naj bi bila omejena le na krajeno zahtevo.

LEWIS IZGUBLJA VPLIV V ILLINOISU

PEORIA, Ill., 30. maja. — Illinoiski premogarji so bili zastraženi v onih premogovnikih, kojih vodstvo ni hotelo priznati uradnikov, katere je imenoval John L. Lewis. Stavka, katere se je udeležilo 1200 premogarjev, je sedaj končana.

Delavci so sklenili, da se bodo vrnili na delo in sprejeli pogodbo, katero je sklenila Howatowa organizacija.

PRIDRŽAN V PANAMI

PANAMA, 30. maja. — Policija panamskega ozemlja je pridržala Jožeta Laudermlika iz San Franciska, ki je došel semkaj dne 25. maja s parnikom Georgioye. Izročil ga je bil oblastim v Californiji radi poverbe. Laudermlika so izročili jettinišnici v Balboa, dokler ne pridejo ponj iz Californije.

EKSPLOZIJA PETROLEJA

BUKAREŠTA, Rumunska, 30. maja. — Ko so danes skušali pogasiti požar, ki je nastal pri nekem petrolejskem vrelcu pri Moreni, se je završila eksplozija, vsled katere je bil ubit en delavec, devet in dvajset pa ranjenih.

ODLIČEN ARABEC UBIT

JERUZALEM, Palest'na, 30. maja. — Mukhtarja Abouina, odličnega Arabca so našli danes umorjenega v bližini njegove hiše. Tudi njegovo hčerko so umorili: neznanici pred dalj časom.

ADVERTISE

in "GLAS NARODA"

ŽALOSTEN POLOŽAJ MAJNARJEV

V okolici Luzerne, Pa., so zaposleni po štiri dni v tednu, zaslužijo pa do štiri manj kot so prejnjša leta.

LUZERNA, Pa., 30. maja. — Premogarji v tukajšnji okolici so zaposleni od treh do petih dni na teden. Po šest dni ne obratuje noben rov. Premogarji so zaposleni povprečno po štiri dni na teden.

Meseca aprila tekečega leta je bilo zaposlenje za osemnajst odstotkov nižje kot lani.

Plače predstavljajo le 63 odstotkov povprečnega zaslužka v primeru z leti 1923 in 1924.

To statistiko je sestavila Federal Reserve Bank v Philadelphiji.

Ogorčeje pilot Johna Lewisa neprestano narašča. Dosti premogarjev se srdi na Lewisa, ker je pripotoval namestu Pinchota znanega reaktorja Browna. Pinchot, ki je bil guverner tekom stavke v letih 1925 in 1926, je simpatiziral s stavkujočimi premogarji.

Na nekem zborovanju je rekel Pinchot delavcem, da jim bo pomagal odstraniti Lewisa.

REPARACIJSKA POSTAVA PODPISANA

BEOGRAD, Jugoslavija, 30. maja. — Jugoslavanski kralj, Aleksander, je danes podpisal postavu, s katero je ratificiral haški protokol in pariški dogovor glede izločnin reparacij. Postava postane s tem obvezna za Jugoslavijo.

ISTAMBUL — CARIGRAD

WASHINGTON, D. C., 28. maja. Državni department je odredil, naj se izpremeni ime mesta Carigrad v Istanbul. Tako je izjavil državni department, ki vedno sledi politiki tujih dežel, ki hočejo izpremeniti ime katerega kraja. Vsa pošta bo od sedaj naprej označena pod imenom Istanbul, ne pa Konstantinopol.

PONAREJALCI BANKOVCEV ARETIRANI

Trije Italijani, katere je presenetila zvezna policija v Brooklynu, so tako spretno ponarejevali bankovce, da jih je bilo le težko razločiti od pravih.

Zvezna policija se je posrečilo dne 27. v Brooklynu izslediti in presenetiti tolopo ponarejevalcev denarja.

V mali sobici, kjer so vršili svoje delo, so zaplenili detektivi za skoro milijon dolarjev ponarejenih bankovcev.

Na sled so jim prišli v New Yorku, ko so razpevali bankovce po deset dolarjev. Sledili so jim ter brez posebnih težav dospeli v njihovo "tovarno".

Dosedaj so bili aretirani: Paricle Mannerline, ki je bil baje organizator tolope ponarejevalcev; Joseph De Begris, ki je podjetje "financiral" in Matteo Mattera, ki zna naravnost stopkovnjaško ponarejati denar.

Bankovci so bili tako izobno ponarejeni, da jih je bilo mogoče le s pomočjo drobnogleda ločiti od pravih.

Posluževali so se najboljšega papirja in najboljših barv.

ŽRTVE POVODNJI

SHEVEPORT, La., 30. maja. — Vsled povodnji je v tukajšnji okolici več kot štirideset oseb brez doma. Na tisoče beguncev se nahaja v začasnih kampih ter so v oskrbi Rdečega križa.

V vsem prizadetem ozemlju manjka ljudem živil in obleke. Položaj je dosti bolj resen kot je bil pred tremi leti.

Voda neprestano narašča.

SIN ŠPANSKEGA POSLANIKA KA BO PRIŠEL SEMKAJ

MADRID, Španija, 30. maja. — Ramon Padilla Sestrutegui, sin poslanika Padille, je bil imenovan tajnikom španskega poslanstva v Washingtonu. Dosedaj je bil v službi državnega ministrstva v Madridu.

DRZEN ROPAR NA VLAKU

Trem potnikom je odvzel nad enajst tisoč dolarjev v gotovini in draguljih ter brez sledu izginil.

LOS ANGELES, Cal., 30. maja. — Na potniški vlak Santa Fe železnice, ki je vozil odtakaj proti Vzhodu, se je priklatlil neznan ropar ter odvzel trem potnikom \$11,500 v gotovini in nakitu.

Po mnenju železniških detektivov je bil rop drzno izveden ter izobno zasnovan.

Med potniki je bilo več odličnih filmskih igralcev in trgovcev. Bandit se je bil najbrž skril v kakem praznem kompartmentu ter čakal, da se je začel vlak pomikati.

Naenkrat se je pojavil v oddeku, v katerem se je nahajal Marion Nixon s svojim možem ter neko prijateljico. Odvzel jim je za deset tisoč dolarjev nakita ter petsto dolarjev v gotovini.

Nato je vse tri zaklenil v oddelek.

Trgovca Franka Lehmana iz Detroita je oropal za \$175. Lehman je oddal alarm, nakar je bandit skočil z vlaka ter izginil brez sledu.

Bandita opisujejo kot mladega človeka, ki je imel zakrit obraz z višnjem robcem.

PREPOVEDAN POLET

MEXICO CITY, Mehika, 30. maja. — Predsednik Ortiz Rubio je danes kancelliral dovoljenje polkovniku Gustavo Leonu, da poleti pozno poleti v New York in od tam v Madrid. Nikakega pojasnila ni bilo objavljeno, vendar pa se domneva, da je tragična smrt polkovnika Padlo Sidorja napotila predsednika, da je preklcal svoje dovoljenje.

JAHTO BODO KUPILI ZA PAPEŽA

RIM, Italija, 30. maja. — Skupina ameriških katolikov zbira denar, da kupi papežu Piju XI. jahto. Kardinal Pelecier je najel posebno ladjo, da je prepeljala posebno delegacijo v Kartago. Če bi imel papež jahto, bi tega ne bilo treba.

TIHOTAPSTVO PRISELJENCEV NA "OBROKE"

Nekateri ljudje, ki vtihotapljajo inozemce iz Kanade v Združene države, se zadovoljujejo z nagrado, plačano v mesečnih obrokih.

NIAGARA FALLS, N. Y., 30. maja. — V Ameriki se večinoma vse pretevanje vrši na obroke in tega sistema so se oprijeli tudi ljudje, ki vtihotapljajo inozemce v združene države.

To se je izvedelo danes, ko so zasačili dve romunski deklici, ki sta bili malo prej s čolnom prepeljani iz Kanade na ameriško stran.

Ljudem, ki so ju spravili v obljubljeni dežel, sta obljubili, da jim bosta poslali vsak mesec nekoliko od svojega zaslužka, dokler ne bo skupna vsota poravnana.

To je najnovejša vrsta izsiljevanja. Človek, ki je došel v to deželo nepostavnim potom, ni le izpostavljen nevarnosti, da ga vsak hip lahko deportirajo, pač pa mora poleg tega še plačevati visoke vsote onim, ki si ga spravili preko meje. Kakorhitro ne plača enega obroka, mu izsiljevalci zaprejo, da ga bodo javili ameriškim oblastim.

MEHIKA PROTI OMEJITVI IZSELJEVANJA

MEXICO CITY, Mehika, 28. maja. Vse kroge je vznemirila predlog v kongresu, naj se omeji priseljevanje Mehikancev, ne da bi se uporabilo isto postavu proti vsem latinim Amerikancem. Tukaj prevladuje v splošnem mnenje, da bo ta odredba podminirala prijateljstvo in harmonijo, ki vladata sedaj med obema deželama. Stvar je skrajno napeta in bodo mogoče izbruhnile sovražnosti med obema deželama.

HINDENBURG GRE V POKOJ?

V poučenih krogih trde, da se bo sedanji predsednik nemške republike Hindenburg aprila meseca 1932 umaknil po končani predsedniški dobi v Neudeck v vzhodni Prusiji.

BOLIVIJA NIMA PRESEDNIKA

Vlada je v rokah kabineta. — Volitve se bodo najbrž vršile koncem meseca julija. — Siles ni navedel vzroka.

LA PAZ, Bolivia, 30. maja. — Bolivijski predsednik, dr. Fernando Siles, je odstopil danes ter izročil vlado v kabinetu. Oficijski list je priobčil dekret, podpisan od vseh članov kabineta ter ugotavlja, da so resni "vroki dovedli do resignacije predsednika. Dr. Siles je nastopil urad dne 1. januarja leta 1926. Včeraj je zapustil predsedniško palačo, ter povedal kabinetu, naj takoj razpiše splošne volitve. Južno-ameriška republika se je ponovno nahajala v vladnih težkočah. Dr. Siles je znan kot odvetnik in vzgojitelj.

Predsedniške poše bo vršil začasno ministrski svet.

Splošne volitve se bodo vršile dne 20. julija. Pri tej priliki bodo izvoljeni novi senatorji in poslanci. Narodna konvencija se bo vršila dne 28. julija. Pri tej priliki bo izvoljen predsednik.

Za resničen vzrok dr. Silesovega odstopa ni bilo mogoče izvedeti.

750.000 DOLARJEV ZA POGON PROTI KOBILICAM

KAJIRA, Egipt, 28. maja. — Nadaljni znak povečanega strahu pred invazijo kobilic je nudila poslanska zbornica včeraj zvečer, ko je dovolila dodatnih \$450,000, da se izvede kampanjo uničevanja kobilic. Včeraj je poslanska zbornica dovolila \$300,000 za to kampanjo. Danes so prišle novice, da so kobilice uničile bombažne nasade v provinci Šarki. Vlada je odredila takoj primerne korake, da odpomore položaju.

NOV JUGOSLOVANSKI PARNIK

12. maja je bil izvršen slovesen krst novega parnika, ki ga je kupil Evgen Matković. Brod je prejel ime "Niko Matković" ter ima posadko 25 mož. Dva tisočtonski parnik je bil kupljen v Franciji, zgrajen pa leta 1919 na Norveškem.

DENARNA NAKAZILA

ZA VAŠE RAVNANJE NAZNANJAMO, DA IZVRŠUJEMO NAKAZILA V DINARJIH IN LIRAH PO SLEDEČEM CENIKU:

v Jugoslavijo		v Italijo	
Din	500	Lir	100
"	1000	"	200
"	2500	"	500
"	5000	"	1000
"	10,000	"	2000
	\$ 9.35		\$ 5.75
	\$18.70		\$11.50
	\$ 45.50		\$28.75
	\$ 91.00		\$57.50
	\$181.00		\$115.00

IZPLAČILA V DOLARJIH:

Pristojbina znaša sedaj za izplačila do \$30 — 60c; za \$50 — \$1; za \$100 — \$2; za \$200 — \$4; za \$300 — \$6.

Za izplačilo večjih zneskov kot goraj navedeno, bodi v dinarjih lrah ali dolarjih dovoljujemo še boljše pogoje. Pri velikih nakazilih priporočamo, da se poprej z nami sporazumete glede načina nakazila.

Izplačila po pošti so redno izvršena v dveh do treh tednih.

HUJNA NAKAZILA IZVRŠUJEMO PO CABLE LETTER ZG PRISTOJBINO 75c.

SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt Street New York, N. Y.

Telephone: Barclay 0330

NAJVEČJI PARNIK NA SVETU

Največji parnik na svetu in obenem tudi najmodernejši, je "Europa", ki je last Severonemškega Lloydja. Parnik je trideset čevljev daljši kot "Leviathan".

KRATKA DNEVNA ZGODBA

CLAUDE FARRERE: NERANLJIV CLOVEK

V kurilnici št. 3 se je trije šest-najst kurjačev. Vsi so bili skoro nagi. Stali so z obrazi pred kotli, okna so bila skrbno zapahnjena, pepelniki široko odprti.

Zgoraj na okrogli okencu se je pomikal kazalec z naglimi sunki. Vsako sekundo je skočil naprej. In vsaki dvajset sekund je po veljnik kurilnice ponavljaj kratko-povelje. Govoril je kakor bi padal udarci.

— Odprite peč!

Na vsako povelje je mahoma zadržal osem žrel, nalk osim peklenskimi vratom. In istočasno se je sključilo šestnajst golih moč, ki so napeli vso svojo moč v mišicah ter vrtili v osmi razbeljeni želen šestnajst lopat premoga, že vnaprej založenega in pripravljenega, da plane v žerjavico.

Ladja "Bonvet" je plavala zelo složno: samo šest vozlov na uro. Brzina pa je bila postranska reč. Na ladij je bilo zapovedano metodično žurjenje, kajti edina ta način krči izdatke na najmanjšo mero.

Tudi Jean Diquelon, mornar prvega razreda in diplomirani kurjač je kuril. Pri tem pa je mislil na svojo plovoslov in mu je bilo prelo malo mar vojaški operaciji, pri katerih je moral sodelovati. "Bonvet" je namreč bombardiral turške utrbe v Dardanelci ožini. Diquelon je ravnal po poveljih svojega predstojnika, ki je bil častlji-liv, vsega spoštovanja vreden, a že zelo star mož, kakor so ošč vsi admirali. Bil je na glasu dobrega pomorščaka. Očitati so mu samo, da premalo računa z nasprotno strujo. Te struje pa prinašajo v Dardanelci ožini s seboj mine, ki so se za velike vojne trgnale na se-verni obali in plule z tokom proti jugu.

Tako se je zgodilo, kar se je mo-ralo zgoditi. "Bonvet" je izvajala predpisane manevre in se je v tem približala opasni južni obali ter se tam obrnila proti najopasnejši točki. In z desnim bokom je zadel-a na plavalno mtno, ki se je pri trčenju od ladij razpočila pod naj-večjim stolpom.

V prvem hipu se je pokazal samo oblak rdečkastega dima. — Bruhnil je skozi stolp. Križarka se je nagnila za trideset stopinj in nekaj trenutkov ostala v tem po-ložaju. Potem se je nagnila še bolj. Voda je vdrla skozi dimnike, iz katerih je pošastno puhalo v mo-gočnih sunkih. Zopet je ladija o-stala nekaj časa v novem položaju. A vse to se je odigralo tako hit-ro, da je "Bonvet" še vedno lahko plaval naprej, dasi je bila nagnje-njena postrani. Šele zdaj se je obr-nila in prekrucnila. Trenutek je po-koletala s hrbotom v zraku, s pri-vadignjenim kijonom in potaplja-joča se s krmom. Potem se je nena-doma ustavila in jela plavati za-denski. Šele zdaj je izginila pod vodo, in sicer potopljena, kakor da hoče pokazati, kako se ume po-tapljati. Tako je izginila ladija v valovih. Potegnili je s seboj v glo-bodno sedemstodvajset mož po-sadke in poveljnika Rakeota Če la Foucheja, ki je trenutek pred ka-tastrofo hladnokrvno sedel na sto-

Mali Oglasi

imajo velik uspeh

Prepričajte se!

KNJIGARNA 'GLAS NARODA'

214 West 18 Street
New York City

PRAH IN JETIKA

Docent dr. Ivan Matko (Konec.)

Naselitev jetične kali znači kra-đaj nosi na obeh koncih mali glavici. Oba skupaj, to je primarni infiltrat, odnosno primarni afekt in obolela žleza, dobivata v zadnji dobi izreden pomen za ves tuber-kulozni problem. Posebno velike važnosti je spoznanje, da se pri-marni infiltrat lahko popolnoma izceli, dočim prizadeta žleza in o-bolele žlezice lahko še vedno vse bujejo živo jetično kal ter se u-tegne razviti itudi aktivna, akutna tuberkuloza iz takih ustaljenih ognjišč še po letih. Kajti četudi je tuberkul na mestu primarnega in-filtrata ali v obolelih žlezah obda-n s še tako širokim oklepom iz vezi-va in drugih celic in četudi zapne-ni, to stanje še ne znoči popolnega uničenja življenja jetične kali v njeni notranjosti.

Tako je navidezno izceljena ž-za človeško bitje dozevno neopas-na ognjišča tvorijo lahko vedno iz-vor nepričakovane izbruhov je-tike. Do takega izbruha pride pred vsem na dva načina. Pri prvem se pod vplivom strupov se živih kali v notranjosti tuberkula nanovo za-neti osirjenje. Osirjenje pa ne o-stane omejeno le na notranjost tuberkula; marveč se razširi tudi na vezivni oklep in ga razje. S tem pa se odpre jetični kali usode pol-na pot navzven.

Stara ognjišča po utegne zane-titi tudi vse, kar povzroča v okolici tuberkula zvišan dotok krvi in so-krice. Preplavljen tuberkul bo-diši s krvjo ali s sokrvice ima lah-ko za posledico, da z njihovim od-tokom izplavajo tudi jetične kali navzven in tvorijo v okolici starega ognjišča nove tuberkule (rezorpc-jijski tuberkuli). Tako preplavlje-nje starih ognjišč s krvjo ali so-krice opovzroča lahko n. pr. pljučnica, oslovski kašelj, ošpice, naporni porodi z zvišanjem in z znižanjem tlaka v pljučnem krv-nem obtoku itd.

Kako se potu-je v stari kraj in nazaj v Ameriko.

Kdor je namenjen potovati v stari kraj, je potrebno, da je poučen o potnih listih, priljagi in raznih drugih stvareh. Vsi naše dolgo-letne izkušnje vam mi zamoremo dati najboljša pojasnila in pri-po-ročajo vedno le prvotne brzo-garnike.

Tedi nedržavljeni zamorejo po-tovati v stari kraj na obisk, toda preskrbeti si morajo dovoljenje za povrnitev (Return Permit) iz Wa-shingtona, ki je veljaven za eno leto. Brez permita je sedaj nemogoče priti nazaj tudi v teku 6. mesecev in hit se ne poizkušaj več v stari kraj, ampak ga mora vsak presilec osebno dvigniti pred odgovor-nejšim v stari kraj. Prošnja za per-mit se mora vložiti najmanj eden mesec pred namenjavanjem odpot-ovanjem in oni, ki potujejo preko New Yorka je najbolje, da v proš-nji označijo naj se jim pošlje na Barge Office, New York, N. Y.

KAKO DOBITI SVOJCE IZ STAREGA KRAJA

Glasom nove ameriške priselje-niške postave, ki je stopila v ve-ljavo z prvim julijem, znaša ju-go-slovanska kvota 845 priseljencev letno, s kvotni vizeji se izdajajo samo onim priselcem, ki imajo prednost v kvoti in ti so: Stariši ameriških državljanov, možje a-meriških državljanov, ki so se po 1. juniju 1926. leta poročili; žene in neporočeni otroci izpod 18. leta poljedelov. Ti so opravičeni do prve polovice kvote. Do druge polovice pa so opravičeni žene in neporoče-ni otroci izpod 21. leta onih nedržavljanov, ki so bili postavno pri-pisani v te dežele za stalno bi-vanje.

Za vse pojasnila se obrnite na poznane in znanjivo

BAKERS STATE BANK

82 CORTLANDT STREET
NEW YORK

IZKORIŠČANJE TRAGEDIJE

Krvava tragedija v Kraljevi ob-letji v Iški loki, ki se je izvršila la-ni, je marsikotremu še v dobrem spominu. Vsakdo se bo tudi spom-nil na senzacionalno obravnavo, ki je bila ena zadnjih pred ljub-ljansko poroto. Marijana Kralje-va, ki je umorila brata svojega mo-ža, Amerikanca Martina, je bila ob-sojena na 18 let ječe, dočim je bil brat umorjenca France Kraljič o-proščen.

Tekom preiskovalnega zapora se je France Kraljič seznanil z 27-let-nim ključavničarjem Francetom Jamnikom, ki je bil v gajbiči za-raznih raznih sleparij. Ko je prestal kazen, je pričel Jamnik, ki je bil brezposeln, razmišljati o novih sle-parijah. Kmalu se je spomnil na Franceta Kraljiča in si ga zbral za svojo žrtev. Odpeljal se je v Iško loko in pričel lagati Kraljiču, da ima na sodišču in pa s sodnimi zdravniki dobre zveze. Obrazložil mu je, da bi se dalo potem teh zvez Marjano Kraljevo spraviti v umo-bolnico, od tam pa jo pozneje sploh rešiti na svobodo.

Preprosti Kraljičevi pameti so bili ti načrti prav povseči. Kakor hitro je Jamnik čutil, da je rča prišla, mu je pojasnil, da se bo na-črt prav gotovo posrečil, pač pa da bo za to treba denarja. Kraljič se ni dosti obziral in je Jamniku rešil izročil večjo vsoto. Drugič je Jamnik pripeljal s seboj dve žens-ki in sicer neko dijakinjo ter na-meščenko umobolnice, ki sta Fran-cetu pojasnili, da bo stvar prav go-tovo šla. Prva je pripovedovala, da je v službi psihijatra dr. Rohde, druga pa je trdila, da ima v umo-bolnici veliko besedo. Kraljič je Jamniku spet izročil večjo vsoto denarja. Pozneje se je "triperska" deteljica še večkrat oglašala pri Kraljiču, ki se je medtem zadolžil, da je mogel spravljati skupaj de-nar za rešitev svoje žene. Prodaj je iz hleva nekaj živine, vzel v doma-či hranilnici nekaj posojila, nekaj tisočakov pa si je izposodil tudi pri neki trgovki v Ljubljani. Pijavke so ga izmzgavale v vedno bolj in mu lagale, da je stvar že v teku in da so se popolnoma sporazumeli z merodajnimi činitelji.

Ker pa Marjana Kraljeva le ni prišla domov, je pričel France Kraljič slednjič le domov v Jamnika in njegovi pomočnici. V petek 16. maja se je pri njem spet oglašila nameščenka v umobolnici in zahte-vala 1300 Din. Kraljič pa denarja ni hotel dati. Da ga končno le do-bi, je ženska pzovala Kraljiča, naj zapreže voz in jo odpelje v Ljub-ljano, kjer bosta dobila Marjano iz umobolnice. Kraljič ji je ves vesel res ubogal in stopil v Ljubljani k trgovki R., kjer si je sposdil od ženske zahtevano vsoto. Ta ga je naganjala, naj ji denar izroči ta-zato, da ni postavnja gospa in da in da ni ostala po smrti svojega ljubljana popolnoma brez dohod-kov!

Štrajnik je takoj ustregel Fran-cetovi želji, kajti spoznal je v na-meščenki umobolnice znano slepar-ko Marijo Jezerškovo s Poljanske ceste, ki je bila zaradi sleparstva že večkrat predkaznovana.

Potem so detektivni aretirali tudi Franceta Jamnika. Poiskali so ga v

SHAWOV POROČNI DAR

Znani angleški pisatelj Bernard Shaw je nedavno izjavil sodrudi-ku "Daily News", da je edina pa-metna obleka, v kateri se človek lahko pokaže s svojo nevesto pred oltar ali pred poročni urad — navadna meščanska obleka, v ka-kršni se navadno gibljemo na spre-hodu, v kavarni itd. To izjavo je dal Shaw novinarju zaradi tega, ker se je razvedel, da je pisatelj odklonil povabilo na svatbo z ute-meljitvijo, da še nikoli v svojem življenju ni imel na sebi večerne oblike obleke. Mesto tega je poslal Shaw ženi 15 funtov šterlingov, ki naj jih zamenjati, da si kupi navadno poročni obleko. Ži denarjem je prišlo tudi pismo, kjer originalni pisatelj naglašja, da je najpametnejše kupiti komu obleko, ne pa razne nepotrebne in neume-ne stvari, ki jih dajejo ljudje običaj-no v dar ob takih prilikah. Ako se že dani lahko daruje kaka dragoc-nenost, zakaj bi jo ne smel dobiti nove obleke, pravi Shaw in kakor vse kaže, ima prav

POZIV!

Vai naračniki katerim je, oziroma bo v kratkem pošla naračnina za list, so naprošeni, da jo po mož-nosti čimprej obnove.

Uprava lista.

BREZPLACNI POUK.

BOARD OF EDUCATION nudi brezplačen pouk, ki se žele nauči-ti angleški in hobejo postati državljani Združenih držav. Ogla-se se za pojasnila v ljudski šteti št. 127 East 41. ceste v petek zjutraj od 10. do 12. soba št. 385, ali pa v ponedeljek in sredo ob 2. do 5. so-ba 412.

SEZNAM ARANŽIRANJE KON-CERTOV.

2. junija: Calumet, Mich. (Opera House).
7. junija: Traunick, Mich.
15. junija: Ely, Minn.
22. junija: Duluth, Minn.
30. avgusta: Girard, Ohio.
21. septembra: SND, Cleveland, O.
12. oktobra: Cleveland-Newburg, O.
Naslov:
Svetosar E. Banovec,
442 National Ave., Milwaukee, Wis.

POGREŠANI DOKUMENT

ROMAN IZ ŽIVLJENJA

Za Glas Naroda priredil G. P.

3

(Nadaljevanje.)

— Potem poznata Alenko Alving slabo. O vama ne more poročati ničesar slabega, kajti drugi ljudje preskrbe to v zadostni meri. Kljub svoji starosti pa imam še vedno dobre oči. Pustita me pri miru s Alenko! Ona je solnčni svet mojega smotnega življenja in jaz jo imam preveč rad, da bi jo vedno zasledovali s svojimi sovražnostmi!

Alenka je silila tudi te besede. Pogledala so ji kri v obraz. Hitro se je obrnila od okna, da stopi v sosednjo sobo. Šele tedaj se je zavedla dejstva, da ni stric Rok vedel, da se nahaja v sosednji sobi in da lahko sliši vse, kar so govorili o nji.

Vsed tega je hitro stopila preko praga.

— Tukaj sem, stric Rok! Ali lahko odidem, če me ne rabiš več?

Stric gospod se je amejel vzravnil.

— Ne. Ostani ter stopi noter. Nisem vedel, da se nahajaš v sosednji sobi!

— Stopila sem noter z gospodom in gospodično Berndt. Bilo mi je mično, da ste govorili ravno o meni. Tega nisem mogla drugače preprečiti.

Stric gospod se ji je amejljal.

— To ni bilo doloteno za tvoja ušesa. Sedaj pa, ko si slišala, se koristi s tem. Čisti dobrega nisi čula o sebi.

— To sem slišala.

— Ali te ni jezilo, Alenka?

— Govoril si le dobro o meni. Jezila se pa nisem niti malo!

— To je pametno, Alenka. Človek se ne sme jeziti radi vsake malenkosti! Sedaj pa daj servirati čaj, mala hišna gospodinja, kajti po čaju bo gospoda gotovo odrinila.

Alenka je storila, kot ji je bilo ukazano, in brat in sestra sta zrla nanjo s hudobnimi pogledi, ko je odšla po par kosov pogače.

Rok Berndt je ujel te sovražne poglede ter postal zamišljen. Brat in sestra pa mu nista dala časa, da bi se udajal lastnim mislim ter prišla tožiti stricu, kako slab je njun denarni položaj. Lena je dobila nevrčkovane račune in Kurt je trdil, da ni dobil še zahtevanega plačila za delo, katero je bil izvršil za neko tvrdko.

Rok Berndt ju je mirno poslušal.

Nato je potegnil denarnico ter položil par bankovcev na mizo.

— To je zadnje za to četrtletje. Uredita si stvari po tem!

Brat in sestra sta vedela, da ne gre stari stric nikdar preko tega, kar je prvotno dolžil. Prej sta skušala izkiniti od njega več, a on ju je pogledal z velikimi, nepremičnimi očmi ter počasi zmaljal z glavo. Od takrat naprej pa si nista več drznila zahtevati od njega več. Svota je bila res izdajna, in oba bi lahko živela od nje, če bi bila le kaj varčna. Nikdar pa se nista naučila gospodariti. Kadar sta imela denar, sta ga razmetavala za ničeve zabave, z lepoticja in drugo navlačo. Najbolj potrebna jiha je vedno manjkala, in po noči, katero sta preživela pri sekti, nista mogla pogosto plačati služabnikov, ker nista imela denarja niti za kruh.

Ko se je Alenka vrnila v spremstvu starega služabnika, ki je potiskal vozček, so pili čaj.

Brat in sestra si nista več drznila napadati Alenke. Zadovoljila sta se s tem, da sta jo hudožno gledala.

Po čaju se je Rok Berndt poslovil brez vseh nadaljnjih ceremonij.

Rekel je, da potrebuje počitka.

Odstranila sta se brez ugovora. Govorila nista niti besedice, ko sta korakala skozi veliki vrt, ki je obdajal vilo. Šele, ko sta hodila mimo težne mreže, ki je ločevala lastnino Berndta od ostalega sveta, je siknil Kurt skozi zobe:

— Jaz bi lahko zadavil to svetohlinško lovko na premoženje!

Njegova sestra se je ozrla nanj s črnimi očmi in rekla porogljivo:

— Mislim da si jo gledal še pred kratkim z zaljubljenimi očmi.

Iskominil je z rameni ter udaril s palico po grmčevju, ki je stalo ob strani ceste.

— Res, čedna je. Zaljubiti pa se vanjo, za kaj takega je vendar preveč nevarna. Stari ocel je zmožen zapustiti ji pretežni del premoženja, če bo prišel do tega, da napravi testament. Sreča, da se vedno pomišlja, ker se boji umreti, če bi obrazložil svojo zadnjo voljo. Ne misli rad na smrt in na vse, kar je zvezan z njo. To je naše edino upanje, kajti če bo napravil testament, bo že prepozno. Bogata dedščina nam bo ušla ter zadovoljiti se bomo morali z beraškimi deležem.

Temne oči Lene so dobile divji zverji slični obraz, ko je odgovorila:

— Tega naj se varuje, kajti jaz ne vem, kaj bi bila zmožna storiti, če bi se ji ta nakana posrečila!

Oči Kurta so dobile ravnokar neprijeten izraz.

— Ali me ne moreš razumeti, če pravim, da bi jo lahko umoril povsem mirne krvi?

Ona je prikimala.

— To povsem lahko razumem!

— Kaj je mogoče storiti, da se jo napravi neškodljivo?

Lena je skomignila z rameni ter se zavila v dolg, črn plašč, ki je bil obrobjen z dragoceno kožuhovino.

— Jaz sem si že belil glavo, a nič mi ne pade vanjo. Pretrdno sedi v njegovem srcu. Naše edino upanje je, da se boji napraviti oporoko. — Očividno ne misli na smrt. Čul si ga, da dela potovalne načrte. Kakor hitro se bo čutil dosti močnim, bo odpotoval v Italijo, da se popolnoma zopet popravi.

— In ta ženska ga bo spremljala. On je naravnost neločljiv od nje. Ona bo vzpirala to krasno potovanje, po katerem sem vedno koprnela. Najina družba mu ne prija in ta svetohlinška hinavka naju vedno izpodriva. Ona bo odpotovala z njim v Italijo, a midva bova lahko ostala doma! Ona se vozi z avtomobilom v mesto, a midva lahko gazi v sneg z električni železnici. — Ona živi kot princesinja v vili Berndt in midva se morava zadovoljiti s stanovanjem treh sob! Kako strašno sovražim to pritepenko!

— Človek mora onemogel zreti, — je siknil Kurt med zobmi. — kako sedi na gorkem ter ima vse, kar si izmisli, dočim se moramo mi zadovoljiti s drobtinami, ki padajo z njegove mize!

— In pri tem se čnša, kot da je gospodinja hiše! To ti lahko povem, Kurt, da ji bom poplačala, kakor hitro bom dobila dedščino! Ne more več dolgo trajati kajti sedaj je že star šest in sedemdeset let in njegovo dosedaj nepremagljivo zdravje, je bilo močno izpodkopano od gripe.

Kurt je vzdihnil.

— Druga bi bolezen hitro končala, a on se je zopet izžal. Tedaj pa se je frivolno nasmešnila Lena.

— No, Kurt, tega ne moreš reči, da preživši svoje življenje v večni žalosti! Zakaj pa naj bi storila, kaj takega? Midva sva še mlada. Proč z skrbi, — sedaj imama denar!

— Ali greva danes zvečer v opero?

— Da, naročil sem že vstopnice!

— In nato bova večerjala pri Trollu, kaj ne?

Kurt jo je pogledal od strani.

— Pravzaprav imam sestanek po gledališču!

Lena je skomignila z rameni.

(Dolje prihodnjic.)

BOJ PROTI BOLEZNIM S KRIŽANJEM PLEMEN

Grehi očetov se masujejo nad otroki in otroci otroki do tretjega in celo do četrtega pokolenja. Ta kruta kazen bi imela nekako opravičilo, ako se ne bi tudi bolezn očetov, pridobljene brez greha, slučajno in po nesreči podedovale v poznejših pokolenjih. V prejšnjih časih je človek smatral to dednost bolezni kot neizogibno, šele napredek moderne medicinske znanosti ga je poučil, da leži usoda potomstva v njegovih rokah in da se ono ubiljsko prokletstvo lahko popolnoma obrežuspeši.

Vendar je to polje zdravstva še zelo malo raziskano. Profesor pittsburske univerze A. W. Kozelka je podal nedavno v ameriškem medicinskem listu "Journal of Heredity" (Časopis za dednost) vsa svoja in tuja čugnanja glede podedovanosti raznih bolezni. Ugotovitve profesorja Kozelke so za človeštvo v enaki meri zanimive kakor bodrilne. Učenjak dokazuje, da je tk. zv. evgenika šele v povojih in da se bo nje razvoj gibal v pravcu križanja narodov s plemen, ki so manj dostopna posameznim hudim boleznim.

Zakon prirode je ta, da postaja živi organizem tem manj sprejemljiv za kako bolezen, čim večkrat jo je že prejel in preboležil. Ta lastnost prehaja tudi na potomce, ki postajajo s tem odpornejši in se ta odpornost stopnjuje do popolne imunite nasproti boleznim, ki so bile se pred par pokolenji neoporečno smrtonosne. Tako so n. pr. črne koze — ne glede na cepjenje

— pri nekaterih narodih zelo lahka bolezen, pri drugih pot zopet težka in smrtonosna. Črnci so popolnoma imuni nasproti rumeni mrzlici, Japonci ne poznajo škrlatinke, med Kitajci pa je tetanus docela neznan pojav.

Učenjaki so že na živahh preizkusih, kak ob se dalo vzgojiti plem, ki bi premagalo bolezni. V mnogih primerih je bil dosežen uspeh in zlasti pri živini je v tem pogledu zaznamovati velik napredek. Križali so zebu, ki je v Indiji sveta žival, z drugimi vrstami goveda in izkazalo se je, da križanci nikoli ne obole za vrančnim vnetjem. Zebu je prenesel to svojo lastnost na novo mešano govedo. Ruski raziskovalec Mečnikov je dognal, da je ličinka hrošča, ki živi kot zajedalec na nosorogu, dostopna koleri, ne okuži pa je vcepljeno vnetje vranice. Japonske poljske miši se prime vcepljeni tumor (bule, ule), naša poljska miš pa je zanj popolnoma neobčutljiva.

Profesor Kozelka je uverjen, da so pri živalih nekatere vrste popolnoma imune proti posameznim boleznim in je mnenja, da bi se tudi med ljudmi s križanjem plemen dali doseči lepi uspehi. Na žalost je pri človeku ta težava, da je pri njem enostavno mehanično križanje oteženo in skoraj nemogoče. Ni pa izključeno, da bi se došlo do znatnih uspehov že pri večjem mešanju narodov in plemen, ki spadajo k isti veliki družini, n. pr. k belemu, črnemu in rumenemu plemenu.

POZOR, ROJAKI

Is naslova na lista, katerega prejemate, je razvidno, kdaj Vas je naročalna polja. Ne čakajte torej, da se Vas opomlaja, temveč obnovite naročnino ali direktno, ali pa pri enem sledečih naših zastopnikov.

CALIFORNIA

Fontana, A. Hochevar
San Francisco, Jacob Laushin

COLORADO

Denver, J. Schutte
Pueblo, Peter Cullig, John Germ.
Frank James, A. Saffil.
Salida, Louis Costello.
Walsenburg, M. J. Bayuk.

INDIANA

Indianapolis, Louis Banich

ILLINOIS

Aurora, J. Verblich
Chicago, Joseph Blish, J. Bevel.
Mrs. F. Laurich, Andrew Spillar.
Cicero, J. Fabian.
Joliet, A. Anzelc, Mary Bambler.
J. Zalelet, Joseph Hrovat.
La Salle, J. Spellich.
Mascoutah, Frank Augustin.
North Chicago, Anton Kobal.
Springfield, Matija Barborich.
Summit, J. Horvath.
Waukegan, Frank Petkovšek in Jož Zelenc.

KANSAS

Girard, Agnes Mocnik.
Kansas City, Frank Žagar.

MARYLAND

Steyer, J. Černe.
Kittzmiller, Fr. Vodopivec.

MICHIGAN

Calumet, M. F. Kobe
Detroit, Frank Stular, Ant. Janzich.

MINNESOTA

Chisholm, Frank Gouše, Frank Ely, Jos. J. Peshel, Fr. Sekula.
Eveleth, Louis Gouše.
Gilbert, Louis Vessel.
Hibbing, John Povše.
Virginia, Frank Hrvatic.
Sheboygan, John Zorman.
West Allis, Frank Skok.

MISSOURI

St. Louis, A. Nabrgoj.

MONTANA

Klein, John R. Rom.
Roundup, M. M. Panian.
Washoe, L. Champa.

NEBRASKA

Omaha, P. Broderick.

NEW YORK

Gowanda, Karl Sternisha.
Little Falls, Frank Maala.

OHIO

Barberton, John Balant, Joe Hru.
Cleveland, Anton Sobek, Chas. Karlinger, Anton Simcich, Math. Slapnik.
Euclid, F. Bajt.
Girard, Anton Nagode.
Lorain, Louis Balant in J. Kumšek.
Niles, Frank Kogovšek.
Warren, Mrs. F. Raclar.
Youngstown, Anton Kikelj.

OREGON

Oregon City, J. Koblar.

PENNSYLVANIA:

Ambridge, Frank Jakš.
Bessemer, Louis Hribar.
Braddock, J. A. Germ.
Broughton, Anton Ipavec.
Claridge, A. Yerina.
Conemaugh, J. Brezovec, V. Rožanšek.
Crafton, Fr. Machek.
Export, G. Prvčič, Louis Jupančič, A. Škerlj.
Farrell, Jerry Okorn.
Forest City, Math. Kamin.
Greensburg, Frank Novak.
Homer City in okolico, Frank Porenchack.
Irwin, Mike Paushek.
Johnstown, John Polanc, Martin Korosheta.

Krayn, Ant. Taušelj.
Luzerne, Frank Balloch.
Manor, Fr. Dersnar.
Meadow Lands, J. Koprivšek.
Midway, John Žust.
Moon Run, Fr. Podmilšek.
Pittsburgh, Z. Jakše, Vinc. Arb.
in U. Jakoblich, J. Pogačar.
Presto, F. B. Demahar.
Reading, J. Pezdvo.
Steelton, A. Hren.
Unity Sta. in okolico, J. Škerlj, Fr. Schifrer.

West Newton, Joseph Jovan.

Willock, J. Peternel.

UTAH

Helper, Fr. Kreba.

WEST VIRGINIA:

Williams River, Anton Ovet.

WISCONSIN

Milwaukee, Joseph Tratnik in Jos. Koren.
Racine in okolico, Frank Jelenc.

Kretanje Parnikov
Shipping News

2. junija:	Columbus, Cherbourg, Bremen	26. junija:	Dresden, Cherbourg, Bremen
3. junija:	Herengaria, Cherbourg	27. junija:	Bremen, Cherbourg, Bremen
4. junija:	Resolite, Cherbourg, Hamburg	28. junija:	Belgenland, Cherbourg, Antwerpen
5. junija:	New York, Cherbourg, Hamburg	29. junija:	Minneapolis, Cherbourg, Antwerpen
6. junija:	De France, Havre	30. junija:	Leviathan, Cherbourg
7. junija:	Majestic, Cherbourg, Antwerpen	1. julija:	Conte Grande, Napoli, Genova
8. junija:	Volendam, Cherbourg, Antwerpen	2. julija:	Paris, Havre
9. junija:	Augustus, Napoli, Genova		

6 DNI PREKO OCEANA

Najkrajša in najbolj ugodna pot za odhajanje na ogromnih parnikih: Ile de France 6. junija 25. jun. (4 P. M.) (6 P. M.)

PARIS 12. junija; 30. junija (7 P. M.) (7 P. M.)

FRANCE 17. junija; 3. julija (7 P. M.) (7 P. M.)

Najkrajša pot po severni Evropi: Vsekar je v posebni kabini s vsemi modernimi udobnostmi. — Pijača in slane francoske kuhinje. Izredno nizka cena. — Vprašajte kateregakoli pooblaščenega agenta ali

FRENCH LINE
19 STATE STREET
NEW YORK, N. Y.

HOLLAND-AMERICA LINE

Rotterdam — Volendam
New Amsterdam — Veendam
STA. PRILJUBLJENA PARNIKA TE
HITRA IN DIREKTA VOŽNJA
JUGOSLAVIA

preko Rotterdam ali Boulogne sur Mer
Potovanje s parniki Holland-America
Line pomenja udobnost, domače raz-
pokoženje, neprekosljivo kuhinjo in po-
strebno. Tedensko odplutja. — Za po-
drobnejši vprašajte svojega lokalnega
agenta ali —

HOLLAND-AMERICA LINE
21 STATE ST., NEW YORK CITY

EKSPRESNA SLUŽBA
v EVROPO

preko Hamburga na naših modernih parnikih

HAMBURG DEUTSCHLAND

ALBERT BALLIN NEW YORK

Redna tedenska odplutja. Zmerne cene. Direktna želez-
niška zveza z Jugoslavijo.

Redna odplutja tudi na naših znanih kabinskih parnikih

ST. LOUIS, MILWAUKEE in CLEVELAND

Za navodila vprašajte lokalnega agenta ali

HAMBURG-AMERICAN LINE

39 Broadway + + + New York

Vsakourstne

KNJIGE

POUČNE KNJIGE
POVESTI in ROMANI
SPIŠI ZA MLADINO

se dobi pri

"GLAS NARODA"

216 W. 18th Street New York, N. Y.

Telephone: CHELSEA 3878

POPOLEN CENIK JE PRILOŽEN
V TEM LISTU VSAKI TEDEN

WYOMING

Rock Springs, Louis Jaucher.
Diamondville, F. Lumbert.

Vsak zastopnik izda potrdilo za

svoto, katero je prejel. Zastopnike

rojdom toplo priporočamo.

Naročnina za "Glas Naroda":
Za eno leto \$6.; za pol leta \$3.;
za štiri mesece \$2.; za četrt leta
\$1.50.

New York City je \$7. celo leto.

Naročnina za Evropo je \$7. za ce-
lo leto.

DRUŠTVA

KI NAMERAVATE PRIREDITI

VESELICE,

ZABAVE

OGLAŠUJTE

"GLAS NARODA" ne čita samo vaše
članstvo, pač pa vsi Slovenci v vaši okolici.

CENE ZA OGLASE SO ZMERNE